

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
CASOPISU V OHIJU★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

NOVI GROBOVI

ELIZABETH AHEY

Po daljši boleznj je preminila na svojem domu Elizabeth Ahey, rojena Sumer, stara 73 let. Stanovala je na 13501 Eaglesmere Ave. Doma je bila iz sv. Lovrenca pri Pohorju, kjer zapušta sestro Katarino Prah. V Ameriki je bivala 35 let in je bila članica društva št. 547 Protected Home Circle.

Tukaj zapušta soproga Rudolpha, štiri otroke: Mrs. Bridgeta Lencle, Mrs. Stephanie Faulch, Thomas in Mrs. Albina Traha, 14 vnukov in 14 pravnukov, dva brata Antona in Romana in Thompson, Ohio, ter več sorodnikov. Pogreb se vrši danes popoldne ob 1. uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., na Highland Park pokopališče.

AGNES JERIC

Po večletnem rahlem zdravju je preminila na svojem domu na 6011 Bonna Ave. poznana Mrs. Agnes Jerič, rojena Cilar, stara 75 let. Doma je bila iz Srednje vasi pri Novem mestu, odkoder je prišla v Ameriko pred 54 leti. Bila je članica društva Carliola Hive, št. 493 TM, društva Sveta Marije in društva Oak Camp, št. 76 WOW.

Tukaj zapušta dve hčeri, Mrs. Agnes Kardell in Mrs. Frances Kolar, tri vnukinje, sestro Mrs. Mary Klobučar v Milwaukee, Wis., in več sorodnikov. Mož Ignac je umrl leta 1926. Pogreb se vrši danes zjutraj iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato v družinsko grobnico na pokopališče Calvary.

MARY BOLDIN

V Huron Rd. bolnišnici je umrla po dolgi in mučni boleznj Mary Boldin, rojena Mervar, stara 71 let. Stanovala je na 15612 Trafalgar Ave. V Ameriki se je nahajala 49 let in je bila članica društva Waterloo Grove, št. 110 WC, društva sv. Helene, št. 193 KSKJ, podružnice št. 10 SZZ in Oltarnega društva fare Marije Vnebovzete.

Tukaj zapušta soproga Josepha, doma iz vasi Loža, fara Krka, dva sinova, Antona in Rudy, dve hčeri, Mrs. Mary Debro in Mrs. Anna Muhič, devet vnukov, brata Jim Mervar in več sorodnikov. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

MINNIE UDRAGOVICH

Kakor smo poročali, je v četrtek zjutraj nagloma umrla Minnie Udragovich, preje Turk, stara 71 let. Rodom je bila Slovakinja ter je stanovala na 14719 Darwin Ave. V Ameriki je bivala 31 let.

Zapušta žalujučega soproga Louisa, hčer Mrs. McAuliffe in tri sinove: Johna, Mihaela in Thomasa Turk. Pogreb se je vršil danes zjutraj iz pogrebnega zavoda Mary A. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev sv. Pavla na 152 St. in nato na pokopališče Calvary.

LASZLO RAJK PRAVI, DA JE 17 LET BIL VOHUN RAZNIH DRŽAV

Bivši madžarski zunanji minister je priznal, da je z jugoslovansko vlado maršala Tita in načelnikom ameriške špijonaže Dullesom pripravljaj zaroto

BUDIMPEŠTA, 16. sept.—Bivši madžarski zunanji minister Laszlo Rajk je danes na sodnji priznal, da je zadnjih 17 let bil proti-komunistični vohun za mnoge tuje sile, med njimi za Zedinjene države.

Rajk je glavni od skupine osmih bivših komunistov, ki so obtoženi, da so hoteli strogolaviti sedanjo madžarsko vlado in umoriti glavne voditelje. V svojem priznanju proti-komunističnih aktivnosti je Rajk izjavil, do se je s tem ukvarjal že od leta 1932. Rekel je, da so ga po vojni ameriški agentje z "black-mailom" prisilili na špijonažo, ker so mu grozili, da bodo razkrinkali njegovo proti-komunistično preteklost.

Soglasno s priznanjem je Rajk imel tajne sestanke z ameriški vohuni in bivšim ameriškim ministrom v Budimpešti Selden Chapinom, ko je že bil zunanji minister Madžarske in eden od glavnih voditeljev komunistične stranke.

JOSEPH OSTER ST.

Po daljši boleznj je umrl v soboto zjutraj na svojem domu Joseph (Ostrelch) Oster st., star 58 let. Stanoval je na 1241 E. 59 St. Doma je biliz Pesja vas pri Brezicah, odkoder je prišel v Ameriko pred 37 leti. Več let je delal pri Welman Bronze & Aluminum Co.

Tu zapušta soprogo Johanno, rojeno Turk, in dva sinova Josepha ml. in Edwarda, v stari domovini pa brata Franka in veliko sorodnikov. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 10:15 uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 10:30 uri in nato v družinsko grobnico na pokopališče Calvary.

ANNA REŠETAR

Preminila je Anna Rešetar, rojena Ratkaj, stara 81 let. Stanovala je na 7702 St. Clair Ave. Doma je bila iz Novake na Hrvaškem.

Zapušta sina Nick. Pogreb se je vršil danes zjutraj iz Golubovega pogrebnega zavoda, 4702 Superior Ave., v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. in nato na pokopališče Calvary.

JOSEPH KRAJC

Po daljši boleznj je umrl v petek popoldne Joseph Krajc, star 75 let. Stanoval je na 1205 E. 60 St. Doma je bil iz vasi Stráže, fara Prečna pri Novem mestu, odkoder je prišel v Ameriko pred 49 leti. Bil je član društva Slovenec št. 1 SDZ in društva Naprej št. 5 SNPJ.

Tukaj zapušta soprogo Mary, rojeno Drganc, štiri sinove Josepha, Franka, Albina in Henryja ter hčer Mrs. Bertha Bokar, v stari domovini pa sestro. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 9:15 uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9:30 uri in nato na pokopališče Calvary.

V zadnje slovo

Članice društva Waterloo Grove št. 110 WC so prošene, da se snidejo jutri, v torek zvečer ob osmih v Želetovem pogrebne zavodu, 458 E. 152 St., da izkažejo zadnjo čast umrli članici Mary Boldin, ter da se v sredo zjutraj po možnosti udeležijo njenega pogreba.

STRAHOVITI OGENJ NA LADJI ZAHTEVAL OKROG 200 ŽRTEVI!

TORONTO, Ont., 17. sept.—Strahovit ogenj na kanadski izletniški ladji "Noronic" je danes zahteval okrog 200 človeških življenj, večinoma ameriških turistov.

Med mrtvimi je tudi osem Clevelandčanov. Verjetno je, da točno število žrtev ne bo ugotovljeno še nekaj dni, ker so se mnogi potniki po tragediji razšli, ostali pa so skupaj z ladjo potonili v torontskem pristanišču. Po prvih poročilih se je rešilo okrog 400 potnikov, ki so nekaj minut po izbruhu ognja poskakali v jezero.

Vzroki ognja niso mogli biti ugotovljeni. Toda izbruhnil je tako naglo, da je v petnajstih minutah cela ladja bila v plamenu.

Proslava otvoritve novih prostorov SDD na Prince Ave.

Včeraj je bila v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave. slovesno proslavljena 21-letnica dvorane in ob enem otvoritev novih, modernih prostorov.

Proslava se je začela v navzočnosti nad 300 gostov, katerim so članice Gospodinskega odseka servirale zelo okusno pripravljeno kosilo.

Začetek programa, ki se je pričel z ameriško himno, je naznanil podpredsednik SDD Paul Kučinič, nakar je goste pozdravil predsednik Mike Ludvik.

Stoloravnatelj Gasper Segulin je predstavil navzočim gostom zaslužne pionirje, arhitekta, mestne zastopnike in predstavnike številnih organizacij, ki so s krajšimi ali pa daljšimi govori čestitali našim rojakom na otvoritvi izredno lepih prostorov.

Med drugimi so govorili: zastopnik in tajnik clevelandskega župana Burkea Emil Bartunek, predsednik zbornice mestnih zastopnikov Michael Lucak, član Glavnega odbora Slovenske narodne podporne jednote Matt Petrovich, predsednik Slovenske dobrodelne zveze Joseph Ponikvar, Mr. Louis L. Ferfolia, kot častni jugoslovanski konzul v Chicagu Vinko Knoll ter urednik "Enakopravnosti" Ivan Boštjančič.

Programu so bile pristavljene tudi pevske in koncertne točke. V duetu sta pela Miss Sally Telesman in njen oče Mr. Telesman, spremljal pa ju je na harmoniko John Okiki. Miss Telesman je nastopila tudi v izboru solo petju, nadarjeni Okiki pa na harmoniki.

Program se je zaključil z množičnim petjem "Hej, Slovani," nakar so se gostje podali v spodnje, tudi preurejene in modernizirane prostore.

Proslava se je nadaljevala s plesom pozno v noč. Bila je navdove uspešna. Direktorji, delničarji, pionirji kakor tudi pridne članice Gospodinskega kluba zaslužijo vse priznanje!

Nova bolničarka

Dne 9. septembra je graduirala kot bolničarka v Huron Rd. bolnišnici Miss Betty Jane Dolenc, hčerka Mrs. Apolonije Dolenc, 758 E. 95 St. Čestitke!

Wallace prerokuje konec svobodnemu podjetništvu, priporoča preklic vseh vojaških paktov in sporazum z Rusijo

Anglija je znižala vrednost funta za skoro eno tretjino

LONDON, 18. sept.—Anglija je danes znižala vrednost svojega funta za skoro eno tretjino. Vlada je bila prisiljena, da stori te ukrepe zaradi težkega finančnega položaja dežele in v upanju, da se bo izvoz dežele zvišal.

Vrednost funta je bila znižana od \$4.03 na \$2.80.

Vzgledu Anglije so sledile tudi druge države: Južna Afrika, Avstralija, Indija, Irska, Norveško, Danska, New Zealand, Izrael in Egipt. Pričakuje se, da bodo vrednost svojega denarja znižale tudi Nizozemska, Švedska, Holandija in Vzhodna Indija.

Učinek znižanja vrednosti funta bo, da se bo draginja v Angliji zvišala in da bodo delavske unije pritiskale na vlado za zvišanje plač. Cena kruhu in moki se bo na primer zvišala takoj, kajti Anglija bo morala plačati več funtov za ameriško ali pa kanadsko žito.

Naznanilo o znižani vrednosti funta je podal ljudstvu angleški finančni minister Stafford Cripps, ki je med ostalim rekel, da je nekatero angleško blago bilo predrago na dolarskih trgih.

Angleški časopisi so na splošno zelo poparjeno sprejeli naznanilo o znižani vrednosti funta.

Domače vesti

Graduirala

Iz Western Reserve univerze je graduirala prošli četrtek Miss Catherine Kovačič, hčerka Mr. in Mrs. Ludwig Kovačič, 20160 Lindbergh Ave. Prejela je diplomu v Commercial Arts. — Čestitke!

Poroka

Prošlo soboto sta se poročila Miss Mildred Kovačič, hčerka Mr. in Mrs. Ludwig Kovačič, 20160 Lindbergh Ave., in Mr. Rudolph Kastelic, sin Mr. in Mrs. Anton Kastelic iz 15921 Holmes Ave. Poroka se je vršila v cerkvi sv. Pavla, poročna slavnost pa na domu nevestinih staršev. Mlademu paru čestitamo in mu želimo vse najboljše v zakonu!

25-letnica poroke

Danes obhajata 25-letnico svojega srečnega zakonskega življenja dobro poznana Mr. in Mrs. Thomas Legat iz 6922 Hecker Ave. Sorodniki in prijatelji jima ob tej priliki izrekajo svoje iskrene čestitke v srčni nadi, da bi slavljenca dočakala zlato poroko v zdravju, sreči in zadovoljstvu!

Otvoritev gostilne

Poznana Mrs. Frances Dragar je v soboto imela formalno otvoritev njene gostilne na 1401 E. 55 St., vogal Bonna Ave. Prijateljem in znancem se prijazno priporoča za obisk gostilne, kjer bo vedno točno in dober postregla z najboljšo pijačo in okusnim prigrizkom.

Na konferenci progresivcev sta govorila tudi Marcantonio in Gaeth, ki je dejal, da je v deželi 5,400,000 brezposelnih

Bivši podpredsednik Zedinjenih držav in voditelj Progresivne stranke Henry A. Wallace je v petek ob priliki otvoritve dvo-dnevne konference o ekonomski krizi napovedal konec svobodnemu podjetništvu.

Wallace, ki je govoril pred skupino 300 delegatov iz 25 zveznih držav v clevelandskem Public Hallu, je rekel, da se bo anarhija svobodnega podjetništva možno končala zaradi nestalnosti tega sistema.

"Glavno vprašanje je, če bi dežela blaginje morala sloneti na demokratičnih ali pa totalitarnih principih," je med ostalim rekel Wallace in pristavil, da demokratični principi ne morejo preživeti v svetu, ki je vkljenjen v mrzlo vojno.

"Mrzla vojna in ogromen obojevalni program, ki jo spremlja, je bila zelo dobičkonosna za veliki business. To pa spodbuja veliki business, da prevzame kontrolo same vlade z namenom, da bi se nadaljevalo s politiko mrzle vojne in dobički, ki so proizvod te mrze vojne.

"S propagando se najbolj vneto ukvarjajo oni, ki so največjo dobičko zaradi nadaljevanja mrzle vojne. Ta propaganda nujno povzroča ozračje, ki omejuje človeške svobodščine in uničuje demokratični proces."

Kar se tiče same ideje o deželi blaginje, pa je Wallace dejal, da bi morala vsebovati tudi vladno vodstvo mnogih glavnih industrij in regulacijo cen.

Wallace priporoča program petih točk

Wallace je v svojem govoru priporočil sprejetje programa, ki vsebuje pet točk:

Prvič, da se preneha z vmešavanjem v notranje zadeve drugih držav;

Drugič, da se prekliche vse vojaške zveze;

Tretjič, da se nudi ekonomsko pomoč ostalim deželam le potom organizacije Združenih narodov;

Četrtič, da se sklene sporazum z Anglijo in Sovjetsko zvezo za razoroževanje;

Petič, da organizacija Združenih narodov zahteva bolj pozitivno priznanje pravic kolonialnih ljudstev, da lahko živijo lastno življenje, ki naj bo osvobodeno izkoriščanja.

Marcantonio napadel izdajstvo 81. kongresa

Levičarski kongresnik in kandidat za župana New Yorka na tiketu American Labor Party Vito Marcantonio pa je v svojem govoru napadel 81. kongres, ki da je izdal volilce.

"Obtožujem, da so predaja ali pa 'double-crossa' s strani Trumanu in njegovih generalov odgovorni za vsa izdajstva," je rekel Marcantonio.

Marcantonio je napadel tudi predsednika CIO Philip Murraya in predsednik UAW Walterja P. Reutherja, ki da sta "šla gor in dol po deželi ter opravičevala in še vedno opravičujeta Trumanu,

ker ni uspel, da bi se preklicalo Taft-Hartleyev zakon."

Marcantonio je obljubil da se bo kot predsednik kampanjskega odbora boril za izvolitev kongresnikov, ki bodo izpostavili goljufe in lažne liberalce, ki tvorijo proclerje za domnevno liberalno Demokrasko stranko.

V deželi je 5,400,000 brezposelnih, pravi Gaeth

Znani radio-komentator Arthur Gaeth pa je v svojem poročilu glede stanja brezposelnosti rekel, da so mladi in stari, zamorci, žene in pohabljeni prve žrtve brezposelnosti. Pristavil je, da je sedaj v deželi 5,400,000 brezposelnih.

Murraya je napadel zaradi razbijanja CIO in solidarnosti delavcev tudi podpredsednik CIO unije United Farm Equipment Workers William Smith.

Splošni zaključki konference

V soboto se je konferenca nadaljevala z obsežnimi diskusijami, na osnovi katerih je bil priporočen sledeči legislativni program:

Da se zviša brezposelnostno podpora na \$35 tedensko za dobo 52 tednov in doklado v znesku \$5 za vsakega odvisnega člana družine;

Da se odobri pet-letni načrt za javna dela v znesku \$50,000,000,000, ki bi omiliil brezposelnost;

Da se ponovno ozakoni akt 52-20 v znesku \$20 na teden za dobo 52 tednov za vsakega brezposelnega veterane;

Da se odobri \$2,000,000,000 v kuponih za žive, da se prehrani brezposelne in dvigne farmerske dohodke;

Da se sprejme obsežni program za stanovanja, kot ga je priporočil Marcantonio s svojo predlogo;

Da se vsakemu državljanu nad 60 let starosti odobri mesečno penzijo v znesku \$100.

Akcijski program je bil odobren po dvo-dnevnih diskusijah, katerih se je udeležilo 300 delegatov. Zahteve za sprejetje tega programa pa so bile utemeljene z zagotovilom, da deželi grozi depresija katastrofalnega obsega, da je "pravica na delo, osnovna ameriška pravica" in da je "dolžnost vlade, da to pravico zajamči ljudstvu."

Na konferenci je bila sprejeta tudi resolucija, tikajoča se odnošajev z zunanjimi deželami. Ta resolucija priporoča, da se skliče svetovno trgovinsko konferenco s ciljem, da se zboljšajo trgovinski odnošaji Amerike z ostalim svetom, posebno s Sovjetsko zvezo, vzhodno Evropo in Kitajsko.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

SOSESKA DEMOKRACIJA

Mnogim milijonom Američanov, živečih v mestih, se je treba samo ozreti na njih lastna dvorišča v ozadijih hiš, da bodo znali ceniti načrt poznan pod imenom "Yardville Plan." To je načrt za družine, živeče v določenih mestnih četrtih ter stremi med drugim za tem, da se poderejo visoki plotovi okrog dvorišč in odstrani navlaka, dosedaj zanemarjena dvorišča ali po domače "back yards" pa naj se spremene v vrtove in igrališča za otroke prizadetega sosstva, kot tudi za boljše družinsko življenje. Odstranitev plotov, ki bodo nadomeščeni z ličnimi žičnimi ograjami, pa je del programa zgoraj imenovanega plana; končni in poglobljeni načrt je odstranjevanje plotov predsodkov—političnih, verskih in rasnih—kateri razdvajajo in delijo ter ločijo sosede med seboj. To bo udejstvovanje demokracije na ravni sosstva.

"Yardville Plan," ki je pod pokroviteljstvom vodilne ženske revije "McCall's" ter lokalnih civilnih in poslovnih organizacij, je imel svoj začetek lansko leto v Philadelphiji, Pa., kjer je mestna načrtna komisija sklenila, da podvzame korake za olepšanje in očiščenje mesta, da bo življenje v njem prijetnejše. V to svrhu je bil zbran kraj, ki je delno stanovanjski, delno industrijski. Predelje je obsegalo petnajst hiš. Kot večina mestnih ljudi, so bile tudi družine živeče v teh petnajstih hišah različnih izvorov in se prav malo poznale med seboj. Ker se medsebojno niso skoro nič poznali, so bili ti ljudje protivni ideji načrta za olepšanje njih bloka. To prvotno nasprotovanje pa je skopnelo po vrsti razgovorov, ki so se vršili v soseski slaščičarni. Razglabljanje o stvari je prej medsebojno tuje sosede zblizalo. Prišli so delati načrte za vrtove, za igrišča, ute, v katerih bodo lahko poletni pogrnili mizo za južno. Uvideli so, da bo ta načrt dal otrokom priliko igranja doma namesto na ulici in tako so končno spoznali, "da ljudje spadajo skupaj."

Odkar je bila izvedena ideja prve dvoriščne vasi (Yardville), se je stvar raztegnila na kakih štirideset večjih mest, nadaljnjih 400 drugih krajev pa je pokazalo zanimanje za zgraditev lastnih vasodvorov v svojih predeljih.

Zanimiv vasodvor obstaja zdaj v Atlanti v državi Georgia. Štirideset družin sodeluje ozir. je nudilo kooperacijo, da je bila stvar omogočena. Lastnik cvetličarne, podpredsednik lesne družbe, upravitelj trgovine s semeni in ravnatelj družbe za izdelovanje poletnih zunanjih zastorov in streh, vsi so ponudili svoje sodelovanje in darovali potreben material. Stanovalci predelja so izbrali odbore kar po poklicih—pleskarje, zidarje, mizarje itd.—mestni truki pa so odpeljali navlako na smetišče.

Se zanimivejši bo vasodvor, ki bo skoro dovršen v Seattleu, Washington. Dobil je ime Mednarodni vasodvor. (International Yardville), ker žive v predelju poleg belcev tudi Japonci, Kitajci, Filipinci in črnici. Kampanja za ustanovitev vasodvora se je pričela v zadnjem marcu s pobudo od strani nekaterih mestnih poslovnih skupin in civilnih organizacij, vključivši Jackson Street Community Council. Ta slednja organizacija se je izjavila za ustanovitev projekta v lastnem delu mesta.

Kakor je projekt raste, tako je naraščalo zanimanje zanj. To je bilo posebno vidno v dobredelnem odboru sveta, ki je sprožil idejo projekta. V tem odboru so predstavniki raznih skupin mesta Seattlea. Zanimanje za stvar pa se je očitvalo tudi v civilnih in poslovnih skupinah, ki so nudile praktično sodelovanje za ustanovitev vasodvora v pripravljanju, da boljše življenje napravi boljše Američane iz prebivalcev. Morda najznačilnejši je bil početek aktualne konstrukcije mednarodnega vasodvora, ko so se zbrali k skromnemu banketu prireditelji načrta. Ob tej priliki je budistični duhoven molil pred obedom, cvetlice na mizah so dali in uredili Japonci, igral pa je kitajski orkester, dočim je bila cena vstopnic za vse enaka; isto malo vsoto je plačala navadna gospodinja kakor trgovec ali pa kaka vodilna mestna osebnost. V tem se je odražala demokracija in volja do skupnega dela za skupen blagor.

Se preden je bil mednarodni vasodvor dokončan, je dosegel svoj končni cilj, kajti končni namen kateregakoli vasodvora je "pospeševanje sosedstva in prijateljstva med družinami." V skoro slehernem bloku kateregakoli ameriškega mesta bi to pomenilo sosedstvo in prijateljstvo med družinami tujezemskega izvora ali pokoljenja, ter "starimi" Američani in različnimi veroizpovedni—protestanti, katoliki, judi—naučili bi se medsebojnega spoštovanja neglede na verske in druge razlike in vse to bi jim nudilo novih

UREDNIKOVA POŠTA

Trideset letnica Slovenskega doma na Holmes Ave.

Letos, to je 24. in 25. septembra praznuje prvi Slovenski dom, ki je bil zgrajen v Clevelandu, svojo 30-letnico obstoja. Pred tridesetimi leti so naši ljudje videli, da neobhodno potrebujejo dvorano za društva in za zbirališče za celo naselbino. Tako so se odločili ter šli na delo. Delalo je vse—moški, ženske in otroci; vse je pomagalo in zato je šla stavba tako naglo iz tal in je bila dovršena avgusta 1919.

Pozneje je bil ta dom že dvakrat dozidan in popravljen. Zadnjič je bilo poslopje prizidano in prenovljeno leta 1941. Tedaj se je tudi prenovila pivnica (bar room) v malo dvorano z najbolj moderno opremo, kakršne nima nobeden slovenskih domov v Clevelandu.

Ta velika stavba našega Doma pa ima še dva domova, katerega ga sedaj varujeta vsak od svoje strani, eden je na levi strani, drugi pa na desni. Med tema pa je še velik prostor za parkiranje avtomobilov, kar tudi nimajo drugi domovi.

Toliko je Dom napredoval v 30 letih. Seveda pa ne sam, ampak s pomočjo dobrih direktorjev in dobrih delničarjev, ki so in še posebej Domove prostore. Poleg vsega tega pa je naš Dom imel v prejšnjih letih tudi kulturna društva, kakor pevsko društvo "Soča," dramatično društvo "Lilija" in svojo mladinsko godbo. Na žalost se je seveda že

vse to razpustilo, ker naš narod ne prihaja več sem iz stare domovine. Tukaj rojena mladina pa nima več zanimanja za take kulturne aktivnosti. Zato je stvar zaostala in umrla.

Slavnost tega Doma se prične v soboto 24. septembra s plesom, katerega je direktorij prepustil naši mladini. To so večinoma vojni veterani zadnje vojne, ki imajo svoj klub v Domu. Nekaj jih je tudi v direktoriju tega Doma. Zavedamo se, da je čas, da privabimo in delamo skupaj, ker čez nekaj let bo morala mladina prijeti za to delo in skrbeti za Dom, ker to bo njih Dom.

Slavnost 25. septembra pa bo šla mimo nas nekako takole: Ob treh popoldne se prične program v spodnji dvorani. Nastopijo pevski zbori "Jadran," "Ilirija," "godba društva sv. Jožefa," nekaj posameznih pevcev in godbenikov, ter dve komični predstavi. Zvečer okrog šeste ure bo pa banket, za katerega so naše pridne žene že vse preskrbele. Po banketu bo pa ples v obeh dvoranah. Vstopnice za banket si preskrbite takoj, ker jih je le gotovo število. Dobite jih pri direktorjih, ali pa v Domu pri "hartendarjih." Da si zagurate prostor, pa lahko pokličete MU 9675.

Torej na svidenje 24. in 25. septembra v Slovenskem domu na Holmes Ave.!

Steve Mejak,
preds. gospodarskega odbora.

JUGOSLOVANSKA TEŽKA INDUSTRIJA

Podjetje Djuro Djaković—ponos naše težke industrije

Med največja podjetja naše težke industrije lahko štejemo tovarno lokomotiv, strojev in mostov "Djuro Djaković" v Slavovskem Brodu. Tam, kjer so bili po osvoboditvi kupi razvalin, iz katerih so štrleli zviti deli železnih konstrukcij, stoje danes nove velike dvorane, v katerih izdelujejo največje in najtežje stroje. Proizvodnjo vagonov, ki so jih izdelovali pred vojno, so prepustili drugim tovarnam.

Posvetili so se predvsem izdelovanju največjih železnih konstrukcij za nove tovarne in mostove, proizvodnji lokomotiv, parnih valjarjev, največjih parnih kotlov ter v zadnjem času proizvodnji mogočnih parnih bagrov in vrtnih naprav za rytanje nafte. Za dosežene uspehe v prvem letošnjem polletju je delovni kolektiv prejel prehodno zastavo zvezne vlade in nagrado 700.000 dinarjev.

Kolektiv tovarne "Djuro Djaković" je udeležen pri gradnji naših največjih industrijskih objektov. V Zenici montira orjaško konstrukcijo nove jeklarne, ki predstavlja največji v naši državi zgrajen tovarniški objekt. Medtem, ko v enem delu te velikanske dvorane iz železne konstrukcije že obratujeta dve novi, doma izdelani Siemens-Martinovi peči, se na drugem koncu nadaljuje montaža mogočne železne konstrukcije.

Pred vojno bi morali za take konstrukcije plačati velikanske zneske v devizah. Delavci v tovarni "Djuro Djaković" montirajo velikanske železne konstrukcije v tovarni glinice in aluminija v Striščju in v novi veliki železarni v Sisku, za katero so zgradili in montirali 25 metrov visoke Cowperjeve naprave za segrevanje zraka za plavže. V strojnem oddelku tovarne so izdelali že več serij lokomotiv za gozdne železnice, kakor

tudi lokomotiv za ozkotirne železniške proge v Bosni. Sedaj pripravljajo načrte za velike normalnotirne lokomotive, ki jih bodo začeli izdelovati, da izpolnijo naloge našega petletnega plana, ki med drugim določa, da moramo v zadnjem letu naše petletke izdelati 100 železniških in 20 industrijskih lokomotiv. V oddelku za lokomotive so lani izdelali petnajstonski valjar. Sprva so valje dobivali iz Češkoslovaške in Nemčije, danes pa izdelujejo serije teh parnih valjarjev za naša velika gradbišča izključno iz domačega materiala.

Stroj-velikan, ki tehta 55 ton Največji letošnji uspeh kolektiva "Djuro Djaković" pa je prototip velikega parnega bagra. Ta stroj-velikan, ki tehta 50 ton, in ima dvocilindrski parni stroj za 90 konjskih moči in se pomika kakor tank, bo nadomeščal več sto delavcev pri najtežjih delih, predvsem na dnevnih kopih naših premogovnikov in rudnikov, pri kovanju velikih prekopov in pri drugih velikih zemeljskih delih. Leto dni je trajalo delo v konstrukcijskem oddelku tovarne pod vodstvom znanega konstruktorja inženirja Šela. Ta parni bager je konstruiran za naše domače potrebe in je res univerzalni stroj, saj opravlja lahko pet različnih del.

Velikanska zajemalka z jeklenimi zobmi na dolgem ročaju se bo pri delu zagrizla v premogovne plasti ali zemljo in dvignila izkopani material, nato pa bo bager spustil ta material v pripravljene vagon. Vse delo bo s svoje kabine vodil en sam človek-bagerist z dvema ročicama in dvema pedaloma. Konstrukcija stroja je mnogo enostavnejša kakor pri inozemskih izdelkih. Bageristi tudi ne bodo imeli skrbi za pogonski material, ker je parni kotel urejen za kur-

javo s premogom, lignitom ali lesom.

Ta originalna konstrukcija parnega bagra je rezultat posvetovanja konstruktorjev z bageristi v Trbovljah in Banovičih, ki poznajo vse slabe in dobre strani inozemskih strojev zlasti glede na naše potrebe. V kratkem bodo novi parni "bager" preizkusili na terenu, nakar se bo začela serijska proizvodnja.

Nov proizvod tovarne "Djuro Djaković" so tudi velikanski parni kotli velikega učinka, ki bodo obratovali s pritiskom 42 atmosfer in bodo proizvajali 32 ton pare na uro. Sprva je bilo določeno, da nam bodo amature za te kotle poslali iz češke tovarne "Škoda." Ko pa teh armatur ni bilo, so jih delavci v tovarni "Djuro Djaković" sami izdelali do zadnjega kosa.

Ti kotli bodo urejeni za kurjenje s premogovnim prahom in se bodo uporabljali zlasti v velikih kaloričnih električnih centralah. V kotlarskem oddelku izdelujejo tudi premične rešetke za kurjavo z vsemi vrstami premoga. Nedavno so izdelali tako premično rešetko z gorilno površino 30 kvadratnih metrov.

V splošnem strojnem oddelku so med drugim izdelali veliko dvigalo za separacijo premoga v Banovičih s konstrukcijo, ki tehta 170 ton. Med najvažnejše in najpomembnejše naloge tega podjetja pa spadajo garniture za globinsko vrtnanje, ki so nujno potrebne naši industriji nafte. Po zaslugi konstrukcijskega oddelka, ki je v kratkem času izdelal vse načrte, sedaj že izdelujejo te garniture in vrtnalne stroje, ki bodo še letos izročene svojemu namenu.

Revolucionarne tradicije delovnega kolektiva "Djuro Djaković"

Redko kateri kolektiv v naši državi lahko zaznamuje tako veliko udeležencev v narodnoosvobodilni vojni kakor kolektiv podjetja "Djuro Djaković." Nad 600 delavcev tega podjetja se je udeležilo narodnoosvobodilne borbe. V tej tovarni je pred vojno delal znani narodni heroj "Djuro Djaković," ki je v njej organiziral prvo partizansko skupino.

Med vojno so bile sabotaže v tem podjetju na dnevnem redu. Borbeni duh tega kolektiva tudi po vojni ni popustil. V neprekinjeni borbi za plan je bilo razglašeno že nad 1.100 udarnikov. Podjetje je v prvem letošnjem polletju presešlo plansko nalogo kar za 9.9% in se tako uvrstilo med najboljše delovne kolektive v naši državi.

Poziv na tekmovanje vsem kolektivom kovinske industrije

Nedavno je bila kolektivno podjetje "Djuro Djaković" izročena predhodna zastava zvezne vlade. Z zborovanja so delavci poslali vsem kolektivom zvezne kovinske industrije poziv na poglobljeno tekmovanje in sprejema individualnih obveznosti. V borbi za petletni plan smo naleteli na vrsto težkoč, ki nam jih povzročajo nekatere države, da bi dokazali pravilnost svojih revizionističnih tez in resolucij.

Naš delavski razred te težave premaguje in se še bolj bori za izpolnitev svojih planskih nalog. Po poti, ki sta nam jo pokazala Centralni komite Partije in tovariš Tito, bomo zgradili socializem v naši državi tudi z lastni silami. Tretje plansko leto postavlja pred nas velike naloge. Zato prevzemajo delavci podjetja "Djuro Djaković" obveznost, da bodo letni plan po obsegu, vrednosti in asortimentu izpolnili osem dni pred rokom, da bodo znižali škart za 20%, dvignili produktivnost dela v primeru s prvim polletjem še za 5%, da se bodo borili za izpolnitev in preokračanje plana znižanja proizvodnih stroškov, da bodo presegli plan vzgoje novih kadrov, da bodo razdelili planske naloge na posamezne mesece, dekade in dneva po oddelkih, brigadah in posameznikih in vodili borbo za

enakomerno izpolnjevanje plana v okviru osemurnega delavnika brez nepotrebnega nadurnega dela; 80% delavcev bo sprejelo brigadne in osebne obveznosti za izpolnitev konkretnih nalog.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

Bombaž v svetovni trgovini

Trgovina z bombažem zahteva od izvedencev velike spretnosti zlasti v pogledu kakovosti in zadevne klasifikacije bombažev raznega izvora. Pripomniti je takoj, da je s tega vidika trgovina z bombažem precej komplikirana, kakor je razvidno že iz tehničnih razlogov, ki jih prinašajo ceniki in gospodarskih listih.

Pri določevanju kakovosti bombaža igra dolžina vlakna najvažnejšo vlogo. Na svetovnih tržiščih delijo bombaž v tri glavne vrste: (a) bombaž z dolgim vlaknom (v angleščini: long-stapled), dolžina nad 28 milimetrov; med te vrste spada na primer ameriški bombaž "Sea Island" in geipovski "Sakellorides;" b) srednja vrsta bombaža z vlaknom od 18 do 23 milimetrov, na primer ameriški Upland; c) bombaž z vlaknom pod 18 milimetrov dolžine (na primer egiptski Zagora).

Pri klasifikaciji bombaža je treba upoštevati še druge činitele kakor barvo, svetlost, zrelost, način gojitve, čistost itd. Vsa omenjena svojstva ustvarjajo določene tipe bombaža, ki so dobili razne nazive v mednarodni trgovini.

Glavni izvozniki bombaža so Zedinjene države, Indija in Egipt.

V Zedinjenih državah sta dve glavni tržni središči bombaža: v New Yorku in v New Orleansu. Po ameriških tržnih običajih, ki so bili urejeni leta 1915, se kvotacije nanašajo na devet vrst ali standardov bombaža, in sicer od najboljše do najslabše vrste: Middling, Good Middling, Middling (srednja vrsta), Strict Low Middling, Low Middling, Strict Good Ordinary in Good Ordinary.

Ameriški ceniki izražajo ceno v stotinkah dolarja, težo pa v funtih (en funt je 453.6 grama),

Ameriška "bala" bombaža tehta brutto 500 funtov (226.8 kilogramov, netto pa 478 funtov (217 kilogramov).

Indijska trgovina bombaža ima svoje glavno središče v Bombaju, kamor prihaja tudi bombaž iz Karakija, ki je poleg notranjega središča Akola, ene izmed glavnih zbirališč bombaža. Indijskega bombaža je več vrst, ker se indijski bombažni nasadi zelo razlikujejo zaradi podnebja, načina obdelovanja, predelave itd.

Zato je postal običaj razlikovati indijski bombaž po imenu proizvodnega področja (na primer Omras, Bengal, Broach). Vsaka teh vrst pa se zopet deli na kakovostne skupine, ki so pod vplivom Angležev dobile naslednje nazive (od najboljše do najslabše): superfine, fine, fully good, good fully, good fair. Težinska mera je indijska bala (400 funtov to je okrog 181 kilogramov). Pogodbe v Bombaju pa se vedno nanašajo na "candy" (254.70 kilogramov), ceno so pa v rupijah.

Egiptiška trgovina bombaža ima svoje središče v Aleksandriji. Kakor v Indiji se razne vrste bombaža razlikujejo po krajvnih vrstah proizvodnje. Najbolj cenjene so vrste bombaža, ki se pridelujejo v spodnjem Egiptu, in sicer: Sakellorides, Ashmuni, Karnak, White, Maorad, Abessi, Nubori. V zgornjem Egiptu proizvajajo vrste Zagora, Pillion, Nahda in Afifi. Običajna težinska mera je kantar (44.93 kilograma), ceno je v pogodbah in cenikih izražena v talerjih. (En egiptiški funt ima 5 talerjev ali 10 pister).

Omembe vredna je še argentinska proizvodnja bombaža, kjer pa se težni običaji v glavnem naslanjajo na ameriške. Pomembna borza bombaža je tudi Liverpoolu na Angleškem.

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7, št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Zenski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Zenske obleke: št. 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36; 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa se zavarš Tito, bomo zgradili socializem v naši državi tudi z lastni silami. Tretje plansko leto postavlja pred nas velike naloge. Zato prevzemajo delavci podjetja "Djuro Djaković" obveznost, da bodo letni plan po obsegu, vrednosti in asortimentu izpolnili osem dni pred rokom, da bodo znižali škart za 20%, dvignili produktivnost dela v primeru s prvim polletjem še za 5%, da se bodo borili za izpolnitev in preokračanje plana znižanja proizvodnih stroškov, da bodo presegli plan vzgoje novih kadrov, da bodo razdelili planske naloge na posamezne mesece, dekade in dneva po oddelkih, brigadah in posameznikih in vodili borbo za

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa se zavarš Tito, bomo zgradili socializem v naši državi tudi z lastni silami. Tretje plansko leto postavlja pred nas velike naloge. Zato prevzemajo delavci podjetja "Djuro Djaković" obveznost, da bodo letni plan po obsegu, vrednosti in asortimentu izpolnili osem dni pred rokom, da bodo znižali škart za 20%, dvignili produktivnost dela v primeru s prvim polletjem še za 5%, da se bodo borili za izpolnitev in preokračanje plana znižanja proizvodnih stroškov, da bodo presegli plan vzgoje novih kadrov, da bodo razdelili planske naloge na posamezne mesece, dekade in dneva po oddelkih, brigadah in posameznikih in vodili borbo za

Društveni koledar

SEPTEMBRA

24. in 25. septembra — Tridesetletnica obstoja Slovenskega doma na Holmes Ave.

OKTOBRA

15. oktobra, sobota — Veselilo društva Brooklyn št. 135 SNPJ v domu Zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

23. oktobra, nedelja — Koncert pevskega zbora "Zvon" ob 35-letnici obstanka, v Slov. narodni domu na E. 80 St

29. oktobra, sobota — Halloween party društva Comrades št. 566 SNPJ na SNPJ farmi

NOVEMBRA

6. novembra, nedelja — Jesenski koncert Glasbene Matice SND, St. Clair Ave., ob 4. popoldne

20. novembra, nedelja — Predstava dram. zbora "Naša zvezda" v Slov. društvenem domu na Recher Ave.

ADENAUER POTRJEJEN ZA PREMIERJA

BONN, 15. sept. — Zapadnonemški parlament je danes potrdil za premierja dr. Konrada Adenauerja z le enim glasom večine.

Adenauer je dobil 202 od 402 glasa. Svojo vlado bo verjetno naznanil parlamentu prihodnji ponedeljek. Adenauer je prvi nemški kancelar (premier) po Hitlerju.

Ali ste naročnik "Enakopravnost"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

INVEST IN U.S. SAVINGS BONDS

TAJNE VSEMIKRAJNE ALI ČUDEŽNE SILE ČLOVEŠKEGA DUHA

(Nadaljevanje)
V neskončnem svetu je tudi neskočno veliko možnosti. To velja tudi za tiste posebne pogoje, ki jih zahteva postanek in razvoj življenja.

Na samih zvezdah zaradi ogromne vročine življenja ni. Toda planetnih sistemov, na katerih je življenje možno, je v vsemirju, ki je neskončno, tudi nebroj. Kljub temu se nagiblje sodobno zvezdoslovje k naziranjem, da je življenje, vsaj v obliki, kot ga poznamo na Zemlji, nedvomno redek pojav. Toda na drugi strani moramo upoštevati, da je tudi to zemeljski življenje izredno prožno in prilagodljivo. Odkrili smo na primer 150 m globoko pod zemljo, v premogovnih plastev bakterije, ki so živele brez vode, zraka in svetlobe. Pred milijoni let je te drobne živalce zakopala kakšna velika katastrofa v debelo premogovno plast, toda niso poginile. Prilagodila so se nepopisno težkim pogojem, se hranile in množile. Poznajo bakterije, ki jim ne more do živga ne visoke vročina, niti skorajda absoluten mraz. Poznajo bakterije,

ki ne prenesejo pogojev, ki so za vsa ostala živa bitja naravnost osnovnega pomena. Metanovi bacili uspevajo le v močvirnem plinu, tio- bakterije le v žvepleni pari, zopet druge bakterije le v izredno strupenem cianovnem plinu. Skratka: ko ne bi imela Zemlja današnjega zračnega ogrinjala, temveč najbolj strupene pline (kot jih imajo nekateri planeti!), bi bila za nekatero bakterije naravnost paradiz.

Pustimo ob strani nadvse zanimivo vprašanje, od kod so se znašle na Zemlji take živalce (kot da jih je prinesel s seboj žar iz drugih svetov!), in polegnimo iz povedanega le za ključek, ki nam dokazuje, kako široko in prožno je treba postaviti vprašanje življenja na planetih naše sončne družine ter planetih drugih vseмирskih sonc.

Prezanimiva so proučevanja sovjetskega astronoma Tihova o rastlinju na Marsu, o znanem spreminjanju barv na površini tega planeta, o spreminjanju barv na dnu ogromnih mesečnih kotanj — ki bi naj dokazala obstoj življenja, pa čeprav v najprimitivnejši obliki, v naši vseмирski sosesčini. Toda dokončnega odgovora na ta vprašanja še ni.

Toda o enem nas je zgodovina znanosti že poučila: da ji lahko mirno zaupamo! Primerjamo duhovno obzorje današnjega človeka s srednjeveškim — pa čemu bi segali tako daleč nazaj! — primerjamo obzorje letošnjega leta z obzorjem zadnjih preteklih let, naše znanje z znanjem naših očetov! Kdo more tajiti velikanski napredek nezadržno napredujočega duha.

Na vsej dolgi fronti velike ofenzive človeškega duha se umikata neznanje in neumljivo! Vsak dan prinaša nov odgovor neizčrpno bogate prirode. Spoznanju človeškega roda — ni meja!

(Konec)

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.

vogal E. 62nd St. vhod samo na E. 62 St.

Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.

Tel.: EN 5013

NAŠA POT

„Sem dolgo upal in se bal...“ (Prešeren)

V negotovosti, v upanju in strahu so počasi, počasi minevali dnevi in tedni, meseci in leta izgnanstva. Ni jih hotelo biti konec.

Sanjali smo o domu: „O rodni dom, o, hiša očetova, streha ti! Siromaku si grad in popotniku v dalji uteha ti: kaj lastovka v južnem poletju strpeti ne more? Na gnezdo spomin jo nese čez morje, čez gore.“

Bili smo med brati. Toda klika „voditeljev“, vsiljivcev, se je v pijani blaznosti bratila s smrtnimi sovražniki našega naroda. Toda narod ni molčal, trpel je in sramota in bol sta nas razjedala. Vsa domovna je ječala, a od ust do ust se je širil klic na upor. Ljudstvo se je dvignilo proti nasilnikom...

Rusija — največja slovanska zemlja je stopila v vojno. Upanje je vzplamtelo. „Nemci so pred Moskvo, pred Leningradom, pred Volgo; Rusije ni več, zlomljena je, strta kot Francija, Poljska, Jugoslavija... so trobili zvočniki, pisali po časopisih poglavniki in doglavniki in ustaši, ki so se prodali fašizmu za svojo „nezavisno“ državo. Njih divjanje in žeja po krvi sta dosegla svoj višek. Vojni in Glina sta svedoka za to. Človeška klavnica v Jasenovcu, odkoder ni bilo več povratka, se je polnila, polnila. Tam so morali tudi slovenski duhovniki — izgnanci plačati svoj krvni davek. Tudi mnogi glasniki Kristusovega evangelija, glasniki ljubezni, bratstva, pravice in miru so takrat zatajili svojega Učenika ter postali oznanjevalci stare zaveze, zaveze krvi in meča in sovraštva. „O, kako strašna slepota je človeka!“

Casopisi in radio so vpili in kričali „od zore do mraka, od mraka do dne“: „Nemčija zmaguje na vseh frontah. Ni je sile v svetu, ne kombinacije sil, ki bi mogla uničiti nemški vojni stroj!“ V nemi grozi smo nemeli.

Na vzhodni fronti so divjale grozovite bitke. Največji slovenski narod se je zavedal svoje notranje sile in moči, dobro se je zavedal svoje zgodovinske naloge.

Tudi hrvatsko ljudstvo se je zavedalo samega sebe. Na ustih vseh je bila beseda: partizani. Enim je bila v veselje, drugim v grozo in strah. Partizani! Bili smo polni nezaupanja v začetku. Kdo so, kaj hočejo? Sovražniki božji da so, koljejo in morijo in ropajo, — so govorili tisti, ki so v imenu Kristusove ljubezni klali in morili in ropali.

Prišli so. Nekoč ponoči. Bil sem takrat v bližini Karlovca. Prišli so — bosni in raztrgani, slabo opremljeni — ali bili so polni ognja, navdušenja in volje, bili so ljudje, ki vedo, za kaj trpijo in za kaj se borijo. Dolgo v noč smo se pogovarjali. Boj proti dednemu sovražniku slovanstva, vpostavitve nove srečnejše domovine, je bil cilj njihove borbe in življenja. Narod, ki so ga „voditelji“ izdali, je šel bos in brez orožja skozi smrt in ogenj svoji zmagi nasproti.

V tej borbi za „biti ali ne biti“ tudi velik del slovenskih duhovnikov — izgnancev ni stal ob strani. Nismo se samo radovali uspehov partizanov, ampak smo jim tudi pomagali s hrano, obleko, z zdravili, sodelovali kot

kurirji ter prenašali vesti o gibanju sovražnika.

Neizprosno so šli dogodki svojo pot. Prevzeti nad herojsko borbo sovjetskega ljudstva smo z občudovanjem in ponosom spremljali junaško pot Rdeče armade od Moskve in Stalingrada preko Rostova, Harkova, Kijeva in Odese, od Vitebska, Smolenska, Minska in Varšave — do Berlina in Beograda.

Veliki dan je zasijal. Moral je zasijati! Napočil je kot velično nočno jutro po tednu trpljenja.

Zmaga — svoboda — pod domov je odprta! Premajhno je srce, da bi moglo naenkrat vse, kar je občutilo in trpelo, drhtelo in hrepenelo — povedati, izčeči!

Dom! Domovina! — Samo tisti, ki te je izgubil, ve, kaj si mu! — — — Doma! Kakor v pomladnem brstenju, kakor v vretju vinskega mošta! A mnogi, mnogi najboljše so manjkali. Ne bo jih nikoli več. A njih borba, njih

kurirji ter prenašali vesti o gibanju sovražnika.

Zastopniki „Enakopravnosti“

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 E. 76th St.
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
775 East 236 St.
REdwood 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
DIamond 8029

PLANT MORE OPPORTUNITY IN YOUR FUTURE!

How will your finances stand ten years from now? Will you have the cash for home improvements, farm expansion, education for the kiddies? Will you be able to fulfill your dreams of long vacation trips, of rest and retirement?

You won't if you squander today's profits on overpriced purchases. You will if you salt away every cent possible in safe,

sure United States Savings Bonds, the crop that never fails.

With your money safely invested in Savings Bonds, you'll be growing every \$3 you invest into \$4 — in only ten years. And come what may — bad weather, bad times or bad luck — you'll have a sizeable nest egg to safeguard your future! Buy 'em at your bank or post office.

INVEST IN U.S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council

Grandma's Remedies Winning Support

Grandma, brewing hoespun remedies over the old kitchen coal range, has been regarded as a comical figure by her twentieth century offspring. But the boys in the laboratories tell us that it's time to stop laughing.

Present day scientists are coming around to the belief that the old gal was, after all, a pretty smart doctor. Her mullein tea was brimming with vitamins; the woolen sock she put around a sore throat helped keep the inflamed area warm and thus hastened recovery; her fiery mustard plaster was even hotter than today's sun lamps; it would be difficult to find anything to surpass her bone-set tea in its diaphoretic (perspiration inducing) qualities.

The doctor never questioned quinine as a preventative and cure for the "shakes" (malaria) but they were pretty skeptical about her use of it as a standard remedy for other ailments — particularly colds and muscle cramps.

Recently, however, Drs. H. K. Moss and L. G. Herrman reported in the American Heart Journal that quinine in small dosages stimulates circulation by increasing power of the heartbeat and raising the blood pressure. This speedily removes waste products which cause the cramps.

And now there's a lot of talk coughed in ninety-cent words about "basal metabolism" and "antibodies" which boils down to a growing suspicion that, while quinine does not kill the cold virus, it does somehow condition the body to throw off infections more quickly.

MIŠKO KRANJEC OS ŽIVLJENJA ROMAN

ZEMLJA SE PREBUJA

(Nadaljevanje)

Dalje od teh hiš, takoj za plovi, še pri kolniku, so kmečke njive. Spomladi se začne na njih delo in traja potlej do jeseni. Marko spremlja to delo vsa leta skozi okno svoje delavnice. Vidi, kako orjejo kmetje s kobilami ali s kravami, kako vlačijo z brano, sadijo, potlej tolčejo grudje, poravnavaajo zemljo. Potem počasi vzklije iz zemlje zelena, nedoločna rastlina, koru-

ha, včasih pa ga je veliko premalo, kakor je pač leto. Marko že trideset let gleda to delo, gleda kako rase in v pšenica, koruza in krompir, kako vsako pomlad cvete lan in se s konopelj kadi, kadar cvetelo. To traja najbrž že dolga stoletja, brez vsakih sprememb. Tudi v ljudeh, se zdi, ni sprememb. Kakor da bi vsa stoletja eni in isti ljudje prihajali na isto njivo; nekaj starejših in nekaj otrok. In bog ve, koliko stoletij še pojde tako, dokler se naposled zemlja ne izrodi. Trideset let že gleda Marko Magdič skozi okno svoje delavnice na ta polja, gleda rast in zamiranje.

To polje tu v bližini je kmečko in razdeljeno z mejami. Po teh mejah rase mehka, drobna trava, da bi bilo prijetno hoditi po njej z bosimi nogami. Med me-

jami po njivah rase kruh, rase-pogače.

Dalje od tod je grofovsko polje. Tam ni meja, samo okoli je jarek, ki loči gosposko od kmečkega. Po kmečkih njivah sadijo krompir, koruzo, sejejo rž, pšenico, ječmen, oves, deteljo, mačahejk, lan, konoplje, ajdo in proso, sadijo zelje in sejejo repo. Vse je, kakor da bi se ljudje igrali, da je bolj pisano. Spomladi cvete mak in cvete lan, cvete krompir in rdeči mak po pšenici. Na grofovskem pa je vedno samo ena rast. Če je rž, je povsod sama rž, da je v poletju videti, kakor bi morje valovalo. Težko klasje se pripogiba do tal. In ko jeseni cvete ajda, je kakor bi sredi poletja zapadel sneg, ne tisti beli, temveč nekoliko rožnato škipek. Kadar pridejo težaki in berošče orat s težkimi voli, ki

imajo dolge roge, kakor bi vsak nosil dve jelševi stebli na glavi, je lep pogled, kako se zemlja si je že počele, samo tolikšen, da bi na njem raslo najnujnejše: kakšno zelje, solata in drugo, za slab koš krompirja, prestrno prosa. Samo majhen košček tega polja si je želel, da bi včasih spomladi lahko zasekal v črno zemljo motiko, pri čemer bi ga vsa družina občudovala, in vsa družina bi hotela, da tudi taktisto zasadi motiko v to zemljo. In potlej bi vsak dan šel na ta košček zemlje, da bi si ogledal rast. In z njim bi včasih šla njegova družina in bi jo taktisto občudovala.

Pa ni imel ničesar. Njegov svet je bil majhen in tesen: ozek vrt, segajoč od enega kolnika do drugega, da je na njem po vdiljen lahko stala hiša, in da bi se na tem vrtu človek za silo lahko z vozom obrnil. Na tem vrtu je rastle pet jablan in ena hruška. Za hišo pa je bilo šest sliv. A tudi to je bilo kakor zaradi lepšega, da so spomladi občudovali cvetje tega drevja in presojali, kako bo letos rodovitno. Ko pa bi imelo zoreti, tedaj je sadež počasi izgineval in ko je Marko hotel, da bi kakšnega poskusil, ga ni bilo več: že zdavnaj so ga otroci pospravili in se stepli zanj. Njemu je ostalo samo vsako pomlad cvetje sliv pred njegovo delavnico. Tako je bilo za Markovega življenja, tako je bilo najbrž vedno prej in vitez je bil, da bo tako ostalo. In vendar so prišle spremembe.

(Dalje prihodnje)

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

MIHAIL ŠOLOHOV
TIHI DON
ČETRTA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Dunjaška si je na vse načine prizadevala, da bi dokazala materi, da zdaj ni mogoče pričakovati, da bi se vrnil Grigorij, ali Iljinična o čem prepričati je bila težavna reč.

— Tiho bodi, neumnica! — je velevala Dunjaški. — Vsaj toliko vem ko ti in ti še zelena mater učiš. Če pravim, da mora priti, se pravi, da bo prišel. Pojdi, pojdi, s teboj sploh ne maram zgubljeni besedi!

Starica je z neskončno nepotrpežljivostjo čakala sina in ga jemala v misel pri vsaki stvari. Mišatka je moral samo v čem pokazati nepokorščino, pa mu je že zagrozila: "Le počakaj, buček razkuštrani, ko bo prišel oče mu bom povedala, to te bo nabil!" Če je z gledala na vozu, ki je peljal mimo oken, na novo napravljene lestve, je zavzdihnila in prav gotovo rekla: "Po orodju je precej videti, da je gospodar doma, našemu pa, reci, kakor da je kdo pot zapri proti domu..." Iljinična svoj živ dan ni imela rada tobakovnega dima in je zmeraj podila kadilce iz kuhinje, zadnje čase pa se je spremenila tudi v tem pogledu: "Pojdi, pokliči Prohora, — je dostikrat velevala Dunjaški, — naj pride, pokadi cigareto, če ne, bo čisto po mrliču zaudarilo. Vidiš, ko bo prišel Griša od vojakov, takrat bo pri nas vsaj po živem, kozjaškemu duhu zadušilo..." Slednji dan, ko je kuhala, je pripravila kaj več in po jedi postavila pisker z zeljnico v peč. Na Dunjaškino vprašanje, zakaj tako dela, je Iljinična začudeno odgovorila: "Kako pa naj drugače? Mogoče bo našega vojačka zdajle prineslo, veš, da bo hotel pri prici vola pojesti, ali preden segreješ, pa to pa ono, bo moral kajpak lačen čakati..." Ko je Dunjaška nekoč prišla z zeljnika, je zagledala v kuhinji na klinu obešeno Grigorijevo staro jopico in čepico z obledelim obodom. Dunjaška se je vprašujoče ozrla po materi, ta pa se je nekako krivo in v zadregi zasmejala in rekla: "To sem, Dunjaška, jaz, privlekla iz skrinje. Ko prideš z dvorišča in pogledaš, ti je kar malo laže pri sr-

cu... Kakor da bi bil že med nami..."

Dunjaški so presedali neskončni pogovori o Grigoriju. Nekdaj se ni vzdržala, da bi ne ostela matere:

— Le kako, mama, se ne naveličate zmeraj o isti stvari govoriti? Vsi so že siti vašega govorjenja. Saj ne slišiš drugega od vas kakor: Griša pa Griša... — Kako pa naj se naveličam o rodnem sinu govoriti? Ko boš svoje imela, boš že sama vide-la... — je tiho odvrnila Iljinična.

Potem je odnesla iz kuhinje k sebi v kamrico Grigorijevo jopico in čepico in nekaj dni ni omenjala sina na glas. Toda malo pred košnjo na travnikih, je rekla Dunjaški:

— Vidiš, jezíš se, kadar spregovorim o Grišu, ampak kako pa bomo živeli brez njega? Ali si pomislila na to, norica? Bliža se košnja, pri nas pa še za to ni nikogar, da bi grabljišče obrezal... Vidiš, kako se je pri nas vse vrušilo, prav za nobeno rabo nisva medve. Brez gospodarja še živina solze pretaka...

Dunjaška je malo pomolčala. Prav dobro je vedela, da gospodarska vprašanja mater niti malo toliko ne vznemirjajo, ampak da je vse to samo izgovor, da more spregovoriti o Grigoriju in si olajšati srce. Iljinična je z novo silo zažalovala za sinom in ni mogla tega prikriti. Zvečer ni marala večerjati in, ko jo je Dunjaška vprašala, ali ni mogoče zbolela, je nejevoljno odgovorila:

— V leta sem prišla... In srce me boli zavoljo Griša... Tako boli, da me nobena reč ne utolaži, še oči težko gledajo po svetu...

Toda ni bilo dano, da bi Grigorij zagospodaril na Meleholjnjem domu... Pred seneno košnjo je v vas prišel z bojišča Miška Koševoj. Prenočil je pri oddaljeni žlahti, navsezgodaj drugo jutro pa prišel k Meleholjnjim. Iljinična je kuhala, ko je gost vljudno potrkal na vrata in, ker ni dobil odgovora, stopil v kuhinjo, snel starinsko vojaško čepico in se nasmehnil Iljinični.

— Dobro jutro, teta Iljinična! Nisi me čakala?

— Bog daj. Kdo pa si ti, da bi te naj čakala? Kaj sta si z našim plotom v mrzli žlahti? je robato odgovorila Iljinična in se mrko ozrla po mrkem ji obrazu Koševoja.

Miška tak sprejem ni niti malo zmedel, zato je rekel:

— Zdaj pa še mrzla žlahta... Malo znani smo si bili.

— Za komaj.

— Več pa ni treba, da prideš v vas. Saj nisem prišel na kot k vam.

— Še tega bi se bilo treba, — je pregovorila Iljinična in se lotila kuhe, ne da bi se zmenila za gosta.

Mišku niso bile mar njene besede, ampak je pazno ogledoval kuhinjo in rekel:

— Prišel sem v vas, pogledat, kako kaj živite... Nad leto dni se že nismo videli.

— Ni nam bilo posebno dolg čas po tebi, — je pičila Iljinična in srdito premikala piske po predpečku.

Dunjaška se je napravljala v izbi in, ko je zaslišala Miškov glas, je prebledela in brez besede tlesnila z rokami. Prisluškovala je pogovoru, ki je potekal v kuhinji, sedela na klopi in se ni ganila. Dunjaški je na obrazu zdaj zagorela temna rdečica, zdaj ji je bledica pokrila lica, tako da so ji na ozko hrbtino nosu stopile podolžne bele lise na plan. Slišala je, kako je Miška trdo zakoračil po kuhinji, sedel na stol, ki je zaškripal pod njim, potem pa oprasnil z žveplenko. V izbo je zavelo po cigaretnem dimu.

— Stari, pravijo, je umrl?

— Umrl.

— Pa Grigorij?

Iljinična je dolgo molčala, potem je očividno nerada odgovorila:

— Pri rdečih služi. Ravno ta-

Uncle Sam Says

JOIN TODAY FOR SECURITY TOMORROW
PAYROLL SAVINGS

If it's money worries that make you act peculiar, like on the day before pay day when your pockets are empty, here's YOUR OPPORTUNITY to get on the sunny side of life. Save the simple, trouble-free way—with U. S. Savings Bonds. Automatic savings through the Payroll Savings Plan where you work, or, if self-employed, the Bond-A-Month Plan where you bank, is a sure cure for the between pay day "heebie-jeebies." And—your money GROWS—\$4 for every \$3 you invest, in ten short years.

U. S. Treasury Department

ko zvezdo si je na čapko pripel kakor ti.

— Ze zdavnaj bi jo bil moral pripeti...

— To je njegova stvar.

V Miškovem glasu je zazvel odkrit strah, ko je pobaral:

— In Jevdokija Pantelevna?

— Oblači se. Presneto zgođen gost si, dobri ljudje ne hodijo tako zarana.

— Zdaj pa nisi dober. Stožilo se mi je, pa sem prišel. Kaj pa bi za to čas izbiral.

— Oh, Mihail, nikar me ne mori...

— S čim vas pa, tetica, morim?

— I, s tem!

— Pa vendar, s čim?

— Vidiš, s temle svojim govorjenjem!

Dunjaška je slišala, kako je Miška težko zavzdihnil. Zdaj se ni mogla več zadrževati: planila je pokonci, popravila krilo in stopila v kuhinjo. Miška je sedel žolt, shujšan od nepoznanosti, pri oknu in dokajal cigareto. Motne oči so se mu oživele, na obraz mu je legla komaj

Moški in ženske, ki morajo nositi OPORE (TRUSSES) bodo dobro postreženi pri nas, kjer imamo moškega in ženske, da umerita opore.

MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

A. Malnar
CEMENTNA DELA

1001 E. 74 St. — EN 4371

POPRAVILA NA FORNEZIH EKSTRA POSEBNE CENE
ZA ČIŠČENJE FORNEZOV
FORNEZ, CEV, DIMNIK
\$4.00 do \$6.00

NATIONAL HEATING CO.
FA 6516 "Dobro znani za dobro delo" FA 6516
POSLOGA SIROM MESTA

N. J. Popovic, Inc.
IMA ZASTOPSTVO
Chrysler-Plymouth avtov
PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200
NICK POPOVIC, predsednik

opazna rdečica, ko je zagledal Dunjaško. Naglo se je dvignil in hripavo rekel:

— Nu, pozdravljena!

— Pozdravljen... — je komaj slišno odvrnila Dunjaška.

— Pojdi in vode prinesi, — je precej zaukazala Iljinična in se bežno ozrla po hčeri.

Miška je potrpežljivo čakal, da se bo Dunjaška vrnila. Iljinična je molčala. Molčal je tudi Miška, potem je zadržal med prsti čik in vprašal:

— Zakaj ste pa hudi name, tetka? Sem vam čez pot stopil ali kaj?

Iljinična se je obrnila izpred peči kakor užaljena.

— Le kako ti vest da priti k nam, oči ti nesramne?!

— Je rekla. — Potlej me pa še sprašuješ?! Morilec ti!...

— Kakšen morilec pa sem?

— Pravi! Kdo je Petra ubil? Ali ne ti?

— Jaz.

— Nu, torej! Kdo pa si potlej ti? Pa prideš k nam... sedeš, kakor bi... — Iljinična se je zasopla, premolknila, a si opomogla in nadaljevala: — Ali sem mu mati ali ne? Kako pa zro tvoje oči name?

Miška je vidno pobledele. Čakal je na ta pogovor. Rahlo je jecljal od razburjenosti in rekel:

— Nimam za kaj, da bi povešal oči! Kaj pa, če bi Petro mene ujel, kaj bi on napravil? Mi sliši, da bi v zrak pomeril? Tudi on bi mene ubil. Nismo se zato srečavali po teh hribih, da bi drug drugega pestovali! Zato pa je vojska.

— Pa svata Koršunova? Mir-

WIDGOY'S PHOTO STUDIO
485 East 152nd St., IV 6939
Izdruženo družinske in svatbene slike
Odperto ob nedeljah.

FORNEZI
Nove forneze na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro vzpostavimo. Resetting stane \$15; čiščenje \$5. Premenimo stare forneze na olje ali plin.

CHESTER HEATING CO.
Govorimo slovensko
1193 Addison Rd., UT 1-0396

AKO NAMERAVATE
PRODATI VAŠO HIŠO
za eno ali dve družini, pokličite nas.
IVanhoe 7646
Realtor

JAGRI - LICENCE!!

Sezona lova na neverce je tu!
Pripravite se! Pri nas si lahko nabavite vsakovrstne potrebščine za lov.
Krogle—mere 410-16g.
20 ga.—12 ga.
itd.

Zglasite se v naši trgovini in oglejte si našo izbero.
Cene so zmerne.
St. Clair Hardware
7014 ST. CLAIR AVE.
ali pokličite UT 1-0926

ne starce pobijati, ali je to tudi vojska?

— Kako pa? — se je začudil Miška. — Kajpakda, vojska! O, poznam jih te mirne! Tak mirren ti doma sedi, svitice v rokah drži, pa napravi več škode kakor kdo drug na položaju... Ravno taki, kakor je bil ded Grišaka, so tudi nahujskali kozake zoper nas. Zavoljo njih se je tudi vsa ta vojska začela! Kdo pa je agitiral zoper nas? Oni, prav ti mirni. Ti pa praviš — "morilec"... Dobra je ta, ravno morilec! Jaz, ki včasih janca ali pujska nisem mogel zaklati in še zdaj vem, da ga ne zakoljem. Še na kuretino ne položim svoje roke. Drugi so včasih klali, pa še takrat sem ušesa zatiskal in se umaknil kam stran, da bi niti ne slišal niti ne videl.

— Svata pa... — To vam je bil pravi svat! — je nasajeno vskočil v besedo Miška. Od njega ste imeli koristi kakor od kozla mleka, škode pa veliko. Rekel sem mu: pojdi iz hiše, pa ni šel, nu, pa je legel, kjer je. Jezen sem nanje,

— Niti malo ne! — se je dobrodušno zasmejala Miška. — Kaj me bo zavoljo take izgube vest pekla, kakor je ta ded. Mrzlica me je izmučila, vsega do kraja me je izčrpala, če ne, bi jih, mama... — Kakšna mama pa sem ti? — je zagorela Iljinična. — Kur-lo kliči za mamo!

— Nu, nikar me ne psuj! — je zamolklo rekel Miška in zloveščje namršil obrvi. — Vsega od kraja pa si tudi ne bom dovolil od tebe. Ampak odkrito ti povem, tetka: zastran Petra se ne jezi name. Sam je našel, kar je iskal.

(Dalje prihodnjé)

Good medicine

DOCTORS WILL TELL you that love is as important to your baby as orange juice or fresh air.

But as the child grows older, the security born of affection isn't enough. He must also have the kind of security that money... not riches, but money... can provide.

Too often, children grow up without the things they long for... the new toy, the nice suit, the hope of a college education. You can bet that their parents didn't plan for them to have to "do without." Often, they just didn't plan.

The only sure way to future security for your family is through regular saving. And there's never been as sure, safe, and easy a way of saving as buying U. S. Savings Bonds... regularly and automatically.

If you're on a payroll, join the Payroll Savings Plan. If you work for yourself, join the Bond-A-Month Plan at your bank. And in ten years, every \$3 you've put aside will pay you a very welcome \$4.

Automatic saving is sure saving
U.S. Savings Bonds

ENAKOPRAVNOST
This is an official U. S. Treasury advertisement prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council

RABITE POSTREŽBE?

ZADOVOLJNI boste, če se obrnete na tvrdko:

AUGUST KOLLANDER
6419 ST. CLAIR AVE.

Cleveland 3, Ohio
Tel. HE 4148

POŠILJAMO denar v Jugoslavijo, Trst, Italijo in v vse druge države. Vsaka pošiljatev je zajamčena.

PRODAJAMO karte za prekmorske kraje in nazaj po originalnih cenah.
AMERICAN EXPRESS travel čke in denarne nakaznice za uporabo v naših državah.
ZABOJE za pošiljanje blaga ali živih in staro domovino. Če želite nabavi tudi določeno blago za v pakete tvrdka sama.

PREVZEMAMO zavitke od rojakov in iste točno odpremljamo na naslovnike.

SPREJEMAMO naročila za moko in druge že pripravljene zavitke kakor tudi za streptomycin za Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Nemčijo in druge države.

POMAGAMO pri nabavi POTNIŠKIH DOKUMENTOV: nudimo pomoč potnikom.

SODELUJEMO pri ureditvi raznih starokrajskih zaved.

OPRAVLJAMO NOTARSKESK posle.

Za nadaljna pojasnila PIŠITE, PRIDITE, KLIČITE zanesljivo in dobro znano tvrdko:

A. KOLLANDER